

2018. áprilisi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

4. – 120 éve született Gombás Tibor mérnök

Nagykenden született Gombás Tibor (1898-1968) gépészmérnök. Főként a dízel-motorok dinamikai, lengéstani problémáival és méretezés-technikájával foglalkozott. Ő volt a Ganz - Technikum egyik megalapítója. Kutató és értékelő munkát végzett a magyar Műszaki Múzeum alapjainak megteremtésénél.

4-6. – Számítógép-hálózati konferencia

A Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Intézet (NIIFI), a HUNGARNET Egyesület és a Magyar Internet Társaság Egerben, az Eszterházy Károly Egyetemen rendezi a 27. NETWORKSHOP konferenciát. Információ: <http://nws.niif.hu>

5. – Projektmenedzsment fórum

A Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület (HTE) immáron 21. budapesti Projektmenedzsment (PM) fóruma elősegíti egyrészt a PM legjobb hazai gyakorlatának terjedését, a korszerű és versenyképes működést támogató gondolkodás fejlődését valamint színvonalas eszmecserekké az együttműködéshez nélkülözhetetlen bizalom építését és a szakmai hálózat fejlődését is. Bővebb információ: www.hte.hu

8. – 210 éve született Fuchs Albert fizikus

Löcsén született Fuchs Albert (1808-1894) fizikus, matematikus, pedagógus, természettudományi író. Bécsben csillagászatot, Göttingenben mennyiségtant hallgatott. 1837-ben az eperjesi, 1846-tól a pozsonyi líceum matematika- és fizikatanára, utóbb igazgatója. Előadásait magyar és német nyelven tartotta. Természettan elemei c. munkája a legelső magyar nyelvű tankönyvek egyike.

9. – Energiapolitikai eszmecsere

Az Energiapolitika 2000 Társulat a hazai energiapolitika aktuális kérdéseinek megvitatására havi rendszerességgel Budapesten tartja az Energiapolitikai hétfő esték c. sorozatát. Az előadó: Dr. Bogár László, a témakör: A halál deszokrális kultúrája és az energetika. Információ: www.enpol2000.hu

11-15. – Építőipari, épületgépészeti kiállítások, konferenciák

A pesti Vásárközpontban 37. CONSTRUMA - építőipari, a 6. RENEÓ - megújuló energia, az OTTHON-Design - lakberendezési kiállításokat és konferenciákat rendeznek. Információ: www.construma.hu

11. – 110 éve született Szmodits Kázmér mérnök

Kolozsváron született Szmodits Kázmér (1908-1985) építészmérnök, a műszaki tudományok doktora. Kutatási területe az épületszerkezetek, panelházak mechanikája volt, számos új méretezési eljárást dolgozott ki. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Műszaki Tudományok osztályának.

11. – Innovációs kiállítás és találmányi vásár

Győrben a Széchenyi István Egyetem ad otthont a IX. Nyugat-dunántúli regionális innovációs kiállításnak és találmányi vásárnak. Szakmai szervezetek is bemutatkoznak, illetve innovációs tevékenységgel foglalkozó vállalkozások mutatják be a jó gyakorlataikat. Információ: www.univgyor.hu

13. – 160 éve született Litschauer Lajos mérnök

Nagyágon született Litschauer Lajos (1858-1937) bányajogász és bányamérnök, aki Selmecebányán bányaiskolai tanár, majd bányafőmérnök. Széleskörű szakirodalmi munkásságot fejtett ki.

14. – 175 éve született Kunstaedter Jakab Joachim mérnök

Pesten született Kunstaedter (Kunstädter) Jakab Joachim (1843-1900) gépészmérnök, feltaláló. Már fiatal gépészmérnökként feltűnt tehetségével, megfordult Angliában, Németországban és Franciaországban és külföldi gépgyárakban fontos beosztásokban dolgozott. 1868-ban jött haza és egy gépgyár műszaki vezetője lett. Vállalata az 1873-as gazdasági válságban tönkrement és ő ismét külföldre kényszerült. Csak élete vége felé, betegen települt haza. Élete fő műve egy teljesen új rendszerű hajókormány-csavarra vonatkozó találmány volt. Később, az ikercsavarok alkalmazása miatt megoldása túlhaladottá vált, feledésbe merült.

14-15. – Bolyai Konferencia

Az 1112-ben alapított Bolyai Kollégium, az Eötvös Loránd Tudományegyetem természettudományos és informatikai szakkollégiuma 23. alkalommal rendezi multidiszciplináris ismeretterjesztő konferenciáját.

Információ: www.bolyai.elte.hu

18. – Nemzetközi műemléki nap, műemlékvédelmi világnap

Az oktatással, kultúrával, tudománnyal és kommunikációval foglalkozó világszervezet (UNESCO) Nemzetközi Műemlékvédelmi Szervezetének (ICOMOS) javaslatára 1984-ben nyilvánították e napot műemléki nappá, közismert nevén műemlékvédelmi világnappá. Világszerte különböző rendezvényeken hívják fel a figyelmet a műemlékekre, különösen azokra, amelyeket feltétlenül meg kell menteni.

18-19. – DUNAGÁZ konferencia és kiállítás

Visegrádon rendezik a 26. DUNAGÁZ szakmai konferenciát és kiállítást, amely egyben fórumot biztosít a tapasztalatcserére, az új kutatási, fejlesztési eredmények terjesztésére is. Információ: www.dunagaz.hu

19. – 110 éve született Trautwein László mérnök

Romhányban született Trautwein László (1908-1977) gépészmérnök, műegyetemi tanár.

A Weiss Manfréd Gyárban, a Ganz Vagongyárban, a Danuvia Gyárban dolgozott 1951-ig. 1951-1956. között a Szabványügyi Hivatal főmérnöke volt. 1956-ban Párizsba, 1957-ben Bécsbe, 1958-ban São Paulóba költözött, ahol a Mercedes autógyárban főmérnök, majd a szerkesztési főosztály vezetője lett. 1973-ban ment nyugdíjba, majd haláláig a são paulói egyetem műszaki tanácsadója volt.

19. – 190 éve született Zsolnay Vilmos

Pécsett született Zsolnay Vilmos (1828-1900) keramikusművész, nagyiparos, a magyar kerámiaipar és a hazai iparművészet zseniális személyisége. Nagyon fontosnak tartotta új kerámiaanyagok kifejlesztését. Az ő találmánya a porcelánfajansz és az épületdíszítésre alkalmazott fagyálló pirogránit. 1878-ban a párizsi világkiállításon elnyerte a nagydíjat, s a francia Becsületrenddel is kitüntették. Később megkapta a Ferenc József-rendet, Pécs városa pedig díszpolgárrá avatta. Tervezőként ő alkalmazott először neves képzőművészeket. A korszak nagy építészeti előszeretettel alkalmazták a Zsolnay-féle épületkerámiát, azaz az épület-külsőkön használható kőcserepeket.

20. – 90 éve született Hardy Gyula kémikus

Budapesten született Hardy Gyula (1928-1988) Állami-díjas vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár, akadémikus. 1954-ben megszervezte az MTA Központi Kémiai Kutató Intézetét. 1953-ban a kémiai tudomány kandidátusa. 1954-1956-ban az MDP Központi Vezetősége tudományos és kulturális osztályán a műszaki és természettudományos alosztály vezetője. 1956-57-ben a Központi Kémiai Kutató Intézet tudományos osztályvezetője, 1957-1960-ban a Szerves Vegyipari és Műanyagipari Kutató Intézet ig. helyettese és a műanyagrézleg vezetője. 1960-tól nyugalomba vonulásáig az MTA Műanyagipari Kutató Intézetének igazgatója. 1955-től a Műszaki Egyetemen tanított, 1965-től, mint tanszékvezető egyetemi tanár. 1973-tól az MTA Műanyag-kémiai Munkabizottságának elnöke. Pályája kezdetén a monomerek és szerves adalékanyagok kémiai szerkezete és gyökös polimerizációs folyamatokban mutatott reakcióképessége közötti kapcsolatot vizsgálta, melynek során a láncátadási reakciókban néhány új jelenséget ismert fel. 1961-től a gammasugárzással iniciált folyadékfázisú polimerizációt kezdte tanulmányozni, majd áttért a szilárd fázisú polimerizáció kutatására, melyben vezetésével nemzetközileg elismert tudományos iskola alakult ki.

22. – Föld napja

A Föld Napja elnevezésű világméretű környezetvédelmi akciónap – társadalmi kezdeményezésként – 1970-ben indult el az USA-ból. Magyarországon 1990 óta a szervezők aktuális akciókkal felhívják a figyelmet a környezet védelmének fontosságára.

23. – Könyv és a szerzői jog világnapja

1995-ben, az ENSZ oktatással, kultúrával, tudománnyal és kommunikációval foglalkozó világszervezete (UNESCO) a könyv napjává nyilvánította április 23-át, - William Shakespeare születésnapját - azzal a kiegészítéssel, hogy az egyben a szerzői jog világnapja is legyen, különös tekintettel az Internet elterjedésére.

25. – 80 éves a Bíró-féle golyóstoll-szabadalom

1938-ban e napon Bíró László József (1899-1985) feltaláló bejelentette első golyóstoll-szabadalmát - töltőtoll néven - a Magyar Királyi Szabadalmi Bíróságnak. Párizson keresztül Argentínába vezetett az útja, és a használható, ma is ismert golyóstollra (biro-pen) itt is kapott szabadalmat 1943-ban. A több találmánnyal is rendelkező Bíró László József elismertségét bizonyítja, hogy választott új hazájában az ő születésnapja, szeptember 29. az argentin feltalálók napja.

25. – Szolár Konferencia – Szakmai- és befektetői Workshop

A Magyar Napelem Napkollektor Szövetség által a Forster Vadászkastélyban (Bugyi) megrendezésre kerülő 7. Szolár Konferencia – Szakmai- és befektetői Workshop célja, a szakemberek és a befektetők találkozása, sikeresebb együttműködése, új napelemes projektek elősegítése, a beruházók döntésének megkönnyítése és a kivitelezőkkel történő kapcsolatok építése. Információ: <http://www.mnnsz.hu>

25-27. – Közlekedésfejlesztési és beruházási konferencia

A Közlekedéstudományi Egyesület (KTE) Vas Megyei Területi Szervezete Bükföldön rendezi a XIX. Közlekedésfejlesztési és beruházási konferenciát. Információ: www.ktenet.hu

26. – Szellemi tulajdon világnapja

2001-ben az Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) április 26-át, saját születésnapját nyilvánította a „szellemi tulajdon világnapjává” az annak oltalmára létrehozott ENSZ-szervezet.

28. – 180 éve született Hunyady Jenő matematikus

Budapesten született Hunyady Jenő (1838-1889) matematikus, akadémikus, 1869-től az Ipartanoda, majd a Műegyetem professzora, a Műegyetemi Lapok egyik alapító szerkesztője. Sokat tett a hazai matematikai közélet fellendítéséért: az ő kezdeményezésére alakult meg 1885-ben a Matematikai Társaság.

Tudományos tevékenységének döntő részét a geometria területén fejtette ki; kutatásainál az algebra eszközeit is alkalmazta. Számos olyan tétel őrzi a nevét, amely a determinánsok elméletében ma is fontos szerepet játszik. Nagy hatásúak voltak a lineáris algebrában végzett vizsgálatai; e tárgykörben számos magyar matematikus indult ki az ő eredményeiből és fejlesztette tovább elgondolásait.

30. – 100 éves a hangosfilm szabadalma

Mihály Dénes (1894-1953) gépészmérnök, feltaláló 1918. április 30-án nyújtotta be a Magyar Királyi Szabadalmi Bírósághoz szabadalmi bejelentését *Projectophon* tárgyban, amely a kép és hang egyidejű felvételére, illetve lejátszására, azaz a hangosfilmre vonatkozott. A bejelentés 79 954. lajstromszám alatt szabadalmi oltalmat kapott és 1922. október 18-án nyomtatásban is megjelent. Mihály Dénes még mérnökhallgató korában, az első világháború alatt kezdett el foglalkozni a hangosfilm kérdésével. 1916 júniusában hozott létre először egy 8 méter hosszúságú hangosfilmet – ekkor mindössze 22 éves volt. Találmánya Ernst Ruhmer eredményein alapult, aki 1901-ben rájött, hogyan lehet a hangot filmszalagra rögzíteni. Az ő nyomán Eugene Lauste francia mérnök valósította meg a hangok és képek egyidejű rögzítését, azonban a lejátszásnál az ő megoldása esetén a hang csak fülhallgatón át volt hallható. Mihály Dénes *projectophonja* volt tehát az első olyan berendezés, amely a mai hangosfilm ősének tekinthető – ahol a kép és hang egyidejűleg rögzíthető, majd a nagyközönség által látható-hallgatható. Mihály Dénes találmányát az angol *Universal Tonfilm-Syndicate LTD* filmgyártó vállalat hasznosította.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaplár.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök